

Тридесет и пет година од упокојења Патријарха српског Германа

Братство храма Светог апостола и јеванђелисте Марка на Ташмајдану обавештава верни народ да ће, поводом тридесет и пет година од блаженог уснућа Патријарха српског Германа, у четвртак, 27. августа 2026. године, са почетком у 9 часова бити служен парастос том блажене успомене великом и мудром предстојатељу Српске Православне Цркве.

Ја Тебе прославих на земљи, посао сврших који си ми поверио да радим (Јн 17,4)

Сваки човек је једна непоновљива личност јер у себи носи оно што је само његово, чиме даје обележје себи, својој околини и свом времену. Са свога места у дому, у људској заједници, у духовном животу времена и у општим кретањима људске заједнице, свему свој печат даје личност која предводи... Отуда и сваки патријарх неодољиво даје и печат своме времену.[1] Јер сваки народ у својој историји има и своје велике личности које надахњују епоху, стварају прекретнице, почињу и чак одређују историју народа. Један од таквих личности у историји наше Цркве био је блаженочивши Патријарх српски Герман (Ђорић), веран Богу, а који је својој Цркви и свом народу верно

послужио више од 65 година, као ђакон и вероучитељ, парох и архијерејски намесник, чиновник и секретар Светог Архијерејског Синода, архијереј и предстојатељ Српске Православне Цркве (1958-1990).

Рођен је 6/19 августа 1899. године у Јошаничкој Бањи, недалеко од манастира Студенице, од мајке Цвете и оца Михаила, тамошњег учитеља, а затим пароха у Великој Дренови.[2] На крштењу је добио име Хранислав. Основну школу учио је у Великој Дренови и у Крушевцу, а затим Богословију Светог Саве у Београду и Сремским Карловцима. Права је студирао на Сорбони у Паризу, а Богословски факултет Универзитета у Београду завшио је 1942. године.

После повратка из Париза 1924. године оженио се са Десанком Недић. У браку је имао синове Михаила и Властимира и ћерку Јованку.[3] Свој радни век је почео је 1924. године као писар Духовног суда у Чачку. Истовремено је био ђакон Епископу жичком Јефрему (Бојовићу) и вероучитељ у чачанској Гимназији од 1925. до 1927. године.[4] Одлуком Министарства вера од 1. септембра 1927. године постављен је за писара Духовног суда Епархије жичке. Од краја 1927. године прелази у парохијску службу прво као парох миоковачки, а од 1931. године у Врњачку Бању, где је провео седам година као парох у Новом Селу и Архијерејски намесник трстеничког среза. Као парохијски свештеник уређивао је „Преглед“, службени лист Епархије жичке, као и три годишта календара „Свети кнез Лазар“. Својим радовима у овим публикацијама показао је да има смисла за писање, а као свештеник истицао се беседничким даром који ће касније још више доћи до изражаја. Супруга Десанка му умире 1936. године на Бадњи дан. Исте године Епископ жички Николај га је одликовао протојерејским чином.

Августа 1938. године бива постављен за референта Светог Архијерејског Синода, где је остао двадесет година стекавши богато искуство које ће му касније послужити као епископу и патријарху. Као удов свештеник, 12. јула 1951. године је изабран за викарног епископа патријарха Викентија (Проданова) са титулом Епископ моравички.[5] Одлуком Светог Архијерејског Сабора постављен је за главног секретара Светог Архијерејског Синода у јулу 1951. године. Замонашен је 7. јула у манастиру Студениц и од стране Епископа шумадијског Валеријана (Стефановића), добивши име Герман. У чин архимандрита произведен је 12. јула исте године. Чин архијерејске хиротоније извршио је 15. јула 1951. године Патријарх српски Викентије уз учешће епископа шумадијског Валеријана, сремског Никанора и бањалучког Василија.[6] Наредне године је изабран за Епископа будимског, али како му

мађарске власти нису дозвољавале да оде у Мађарску, поред бриге о тој епархији, радио је у Патријаршији као главни секретар Синода и уредник „Гласника“, службеног листа Српске Православне Цркве.

Епископ Герман је био члан Светог Архијерејског Синода (1953-1955 и 1955-1957), као и администратор епархија: Жичке (1952), Будимљанско-полимске (1955) и Рашко-призренске (1956-1957). После смрти епископа Николаја (Велимировића), Сабор га је једногласно изабрао за Епископа жичког 9. јуна 1956. године, на ком је положају остао све до избора за Патријарха српског 1958. године.[7]

На патријаршијском трону је 13. септембра 1958. године наследио патријарха Викентија. Сутрадан је устоличен у Саборном храму у Београду, док је 29. маја 1960. године уведен у древни трон српских патријараха у Пећкој Патријаршији као четрдесет трећи по реду српски патријарх од установљења Српске Патријаршије на Сабору у Скопљу 1346. године.

Време архипастирског рада патријарха Германа, по речима епископа Саве (Вуковића), пада у веома тежак период за српски народ и Српску Православну Цркву која је била у стању прогона. Све што је постигнуто у његово време учињено је уз огромне сметње и са великим напором. Својом мудрошћу и стрпљењем сачувао је Цркву од још већих страдања које је изазивао комунистички режим. Трудио се и довијао како је знао и умео. Говорио је „Змију глади, испод ње се вади“, а када год је у питању била заштита и опстанак Цркве није се либио да истрпи и понижавања.

У својој приступној беседи 1958. године патријарх Герман је између осталог нагласио: „Православни народ наш, без обзира где он живи, водићу путем спасења и просвећиваћу га светлошћу светог Јеванђеља Христовог...“. За време тридесетогодишње управе Српском Црквом основане су нове епархије: Источноамеричка и канадска, Средњозападноамеричка и Западноамеричка (1963), Западноевропско-аустралијска (1969), Аустралијска (1973), Врањска (1975), Канадска (1983) и Бихаћко-петровачка (1990).[8]

Водећи рачуна о тешком времену у којем се Српска Црква налазила, предузео је велики посао на уређењу и проширењу постојећих и оснивању нових богословских школа. Његовим залагањем почеле су са радом: Богословија у Сремским Карловцима; двогодишња, а потом и петогодишња, Богословија у манастиру Крки; монашке школе у манастирима Преображењу, Острогу и Крки; Богословски факултет у Либертвилу; Богословски институт при Богословском факултету у Београду.

Успео је да покрене часописе: Православни мисионар (1958), Православље (1967), Теолошки погледи (1968) и Светосавско звонце, прво као подлистак Православља, а касније као самостални дечји часопис.

Патријарх Герман је уживао велики углед у Светском савету цркава. На генералној скупштини Савета у Упсали 1968. године једногласно је изабран за првог од шест представника Савета у наредном периоду. О угледу самог патријарха Германа најбоље сведоче речи Патријарха цариградског Вартоломеја изговорене у храму Светог Саве на Врачару: „Ваш еминентни патријарх Герман служи на част не само Српској Православној Цркви, него читавом Православљу. Он је понос Православља.“[9] Нажалост, под јаким притисцима комунистичке власти, у времену патријарха Германа настали су црквени расколи у Мекодинији и на северноамеричком континенту.[10]

Као задужбинар и неимар, патријарх Герман је имао нарочитог смисла за грађевинску делатност и у датим приликама учинио је много за нашу Цркву. У његово време обновљени су манастири Жича и Студеница, сазидани су многи манастирски конаци и храмови, звоник у Пећкој Патријаршији, зграда Богословског факултета у Београду, а његовом упорношћу и залагањем настављени су радови на заветном храму Светог Саве на Врачару. Успео је да врати земљиште храма Светог Саве у власништво Српске Православне Цркве после национализације која је спроведена по завршетку Другог светског рата. Упутио је властима 88 молби за наставак радова и добио исто толико одбијеница. При сваком сусрету са властима покретао је питање наставка радова на Светосавском храму. О тој борби, протојереј-ставрофор Милан Д. Јанковић пише: „Идући тако од немила до недрага, пењао се од дна до врха и силазио са врха на дно свих структура нове Југославије, молио кога треба и кога не треба, разговарао са онима који заслужују или не заслужују, само да би некако Спомен-храм ставио у посед Српске Православне Цркве и учинио први покушај да се он доврши“. Његова упорност уродила је плодом. Радови су одобрени 1984. године, а званично настављени 12. августа 1985. године.[11]

Патријарх Герман је настојао увек и на сваком месту да истакне жртву српског народа у Другом светском рату и ради тога је увек инсистирао на истини о страдању невиних у логору Јасеновцу, као и на осталим стратиштима у Независној Држави Хрватској. Користио је прилику да увек нагласи и подвуче властима страдање Срба на Косову и Метохији у време комунизма. После прославе Видовдана 1989. године у манастиру Грачаници и на Газиместану, 29. Јуна, по повратку у Београд, сломио је кук и био прикован

за болесничку постељу на Војно-медицинској академији у Београду. После дуже болести умировљен је крајем 1990. године.

Преставио се мирно у вечност 27. августа 1991. године у поподневним часовима на Војно-медицинској академији у Београду. Сахрањен је 30. августа по својој жељи у цркви Светог Марка у Београду.[12] На опелу је началствовао патријарх Павле, који се и опростио с покојником, као и чланови Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.[13]

Патријарх Герман је личност чије ће заслуге у Српској Православној Цркви историја тек да покаже и укаже на сва његова жртвовања и одрицања. У тешким временима, у временима које ми данас тешко можемо и да замислимо, успео је да изведе и сачува брод Српске Православне Цркве као „нераздељиву ризу Христову“. Био је човек од визије и перспективе, бурно пратећи дешавања у читавом Православном, али и иновном свету. Оно што је митрополит Јосиф чинио и што га је красило када је мудро водио Цркву за време окупације, то исто можемо казати и за патријарха Германа који је свој дуги патријаршијски век представљао једно мудро управљање животом Српске Цркве.

Остао је, између осталог, упамћен и по црквеном благољепију, нарочито при великим црквеним свечаностима, јубилејима и храмовним славама.

[1] Епископ горњокарловачки Симеон, Патријарх Герман у свом времену и међу својим сарадницима, Споменица 1958-1978, Београд 1978, стр. 21.

[2]Михаило Ћорић био је парох у Великој Дренови од 1901. до 1907. године када се упокоји од туберкулозе. Са супругом Цветом поред Хранислава имали су старијег сина Љубисава и ћерке Радмилу и Радојку. Године 1912. од туберкулозе умиру Цвета и Радојка. Љубисав је био лекар у Великој Дренови, Врњачкој Бањи и Нишу, а Радмила учитељица.

[3]Михаило је стрељан у Загребу јула 1945. године, Властимир је био угледни протођакон и професор Богословије Светог Саве у Београду, а Јованка је студирала на Духовној академији у Паризу.

[4]Протојереј-ставрофор проф.др Предраг Пузовић, Тридесет година од упокојења патријарха српског Германа (Ћорића), Календар Црква 2021, стр.105.

[5]Син.бр.1679/зап.391 од 15. јуна 1951, Архив Светог архијерејског синода, Београд; На истом Сабору изабрани су нови епископи: архимандрит Лонгин (Томић), архимандрит Доситеј (Стојковић) и протосинђел Симеон (Злоковић).

[6]Сава епископ шумадијски, Српски јерарси од деветог до двадесетог века, Београд-Подгорица-Крагујевац 1996, стр.133.

[7]Споменица о патријарху Герману 1958-1978, Београд 1978, стр.6; За време управљања Епархијом жичком обновљено је и изнова саграђено око четрдесет црквених објеката.

[8]Сава епископ шумадијски, Српски јерарси од деветог до двадесетог века, Београд-Подгорица-Крагујевац 1996, стр.135.

[9]Протојереј-ставрофор проф. др Предраг Пузовић, Тридесет година од упокојења Патријарха српског Германа (Ђорића), Календар Црква 2021, стр.106.

[10]Види: Сава епископ шумадијски, Српски јерарси од деветог до двадесетог века, Београд-Подгорица-Крагујевац 1996, стр.135.

[11]На радост целог православног света, нарочито српског народа, а захваљујући блаженопочившем патријарху Иринеју (Гавриловићу) радови се приводе крају.

[12]Својим тестаментом одредио је место свог погребља, а гробно место је припремио у време преноса посмртних остатака цара Душана у храм Светог Марка.

[13]Сава епископ шумадијски, Гробна места српских архијереја, Крагујевац 1999, стр. 19.

Ћакон Будимир Кокотовић

БРАТСТВО ХРАМА СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЕВАНГЕЛИСТЕ МАРКА
ОБАВЕШТАВА ВЕРНИ НАРОД И ЗАИНТЕРЕСОВАНУ ЈАВНОСТ ДА
ЋЕ, У ЧЕТВРТАК, 27. АВГУСТА 2026. ГОДИНЕ
СА ПОЧЕТКОМ У 9.00TH
БИТИ СЛУЖЕН ПАРАСТОС БЛАЖЕНЕ УСПОМЕНЕ
ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМ ГЕРМАНУ
ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ ЊЕГОВОГ
БЛАЖЕНОГ УСНУЋА

